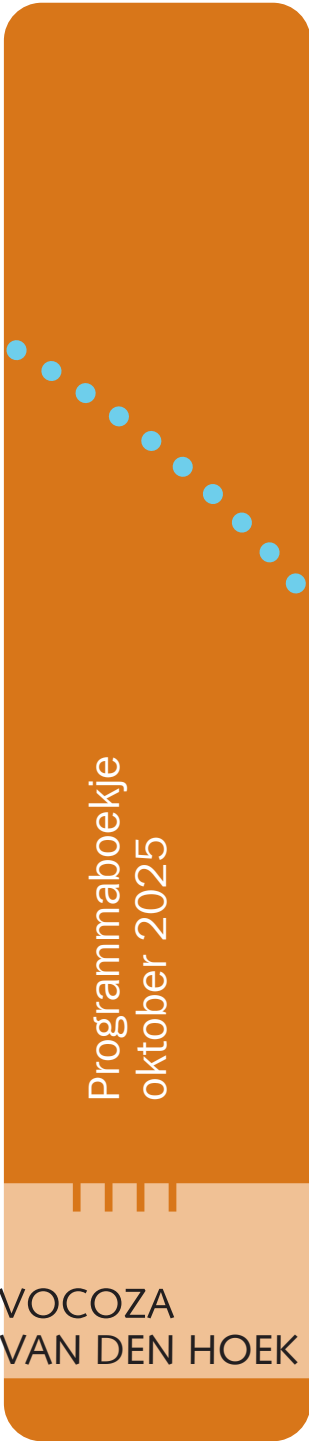

dag

nacht!

Programmaboekje
oktober 2025

KAMERKOOR VOCOZA
o.l.v. MIRJAM VAN DEN HOEK

PROGRAMMA 'LICHT en DONKER, DAG en NACHT'

Gregoriaans/ Tomás Luis de Victoria (c.1548 – 1611)

Tenebrae factae sunt

Gregoriaans/ Nikolaus Decius (1480– 1529)

Lucis Creator optime

Christian Forshaw (1972 –)

Te lucis ante terminum I

Eric Whitacre (1970 –)

Sleep

Intermezzo saxofoonkwartet

Christian Forshaw (1972 –)

Te lucis ante terminum II

Max Reger (1873– 1916)

Nachtlied

Jan Pieterszoon Sweelinck (1562 – 1621)

De profundis

Alphons Diepenbrock (1862– 1921)

Wandrer's Nachtlied

Peter Cornelius (1824– 1874)

Bußlied

Hugo Wolf (1860 – 1903)

Letzte Bitte

Intermezzo saxofoonkwartet

== KORTE PAUZE ==

Henry Walford Davies (1869 – 1941)

Psalm 121

James MacMillan (1959 –)

O Radiant Dawn

Edward William Elgar (1857 – 1934)

*Serenade
The Shower*

Josef Rheinberger (1839 – 1901)

Morgenlied

Intermezzo saxofoonkwartet

Giovanni Pierluigi da Palestrina (c. 1525 – 1594)

O lux beata trinitas

Arvo Pärt (1935 –)

Morning Star

Nadat bleek dat Robert van der Vinne een programma moest overslaan moesten we naarstig op zoek naar twee vervangers: een voor het in mei 2025 op stapel staande project met het Nederlands Blazersensemble (dat is Jelle Leistra geworden) en een gastdirigent voor dit najaarsprogramma (Mirjam van den Hoek heeft die uitdaging aangenomen). Een programma dat gaat over Licht en Donker, over Dag en Nacht. Nadat we gregoriaans en neo-impressionistisch de schemering begroeten gaan we Duits-romantisch de nacht in. En na een Engels ochtendgloren glijden we de morgen in met barok en wederom wat romantiek. Zo vormt het hele programma zich naar het verglijden van de tijd. En omdat tijd en ruimte naadloos aan elkaar zijn verbonden, maken we ook dankbaar gebruik van alle ruimte die de locaties ons bieden. En dat we ondersteund worden door een saxofoonkwartet (dat ook eigen stukken zal spelen) maakt dit concert extra speciaal. Het bestuur van Vocoza wenst u een mooi concert.

Gregoriaans

Tenebrae factae sunt/ Lucis Creator optime

We beginnen dit concert met een ode aan de duisternis en het licht. Allereerst door de mannen en daarna de vrouwen bezongen in het gregoriaans. De *gregoriaanse muziek* is de muziek die eigen is aan de Romeinse liturgie in de Katholieke Kerk. De term 'gregoriaans' (*carmen gregorium*) wordt sinds de 9e eeuw gebruikt om de kerkmuziek aan te duiden die een vast onderdeel is van de kerkelijke liturgie. Gregoriaanse muziek wordt voornamelijk gekenmerkt door een eenstemmigheid (zonder begeleiding), het als regel gebonden zijn aan diatoniek en aan de modaliteit van de kerktoonsoorten en door een vrij ritme. Deze melodieën klinken niet als ons gebruikelijke 'majeur' of 'mineur', waardoor de melodie gevoelsmatig een beetje blijft zweven.

Tomás Luis de Victoria (c. 1548 – 1611)

Na het gregoriaanse *Tenebrae factae sunt* hoort u een versie van De Victoria. Op jonge leeftijd werd de Spaanse componist De Victoria door Filips II van Spanje naar Rome gestuurd om daar te studeren. Hij werd priester en trad toe tot de congregatie van de Oratorianen. In 1586 keerde hij terug naar Spanje. De Victoria leefde tijdens het hoogtepunt van de contra-reformatie en de muziek die hij schreef bestond dan ook voornamelijk uit religieuze, vocale werken, zoals missen en motetten. Zijn *Tenebrae Factae sunt* is het achtste uit een serie van 18 motetten, de Responsoria Tenebrae. De mannen zingen dit motet in de oorspronkelijke zetting voor twee tenor- en twee baspartijen.

*Tenebræ factæ sunt, dum
crucifixissent Jesum Judæi
et circa horam nonam exclamavit
Jesus voce magna
Deus meus, ut quid me dereliquisti?*

Et inclinato capite, emisit spiritum.

*Exclamans Jesus voce magna, ait:
Pater, in manus tuas commendo
spiritum meum.*

Het was donker toen de Joden
Jezus kruisigden.
Omstreeks het negende uur riep
Jezus met luide stem
Mijn God, waarom hebt Gij mij
verlaten?

En Hij boog Zijn hoofd en gaf de
geest.
Jezus riep met luide stem en zei
Vader, in Uw handen beveel Ik
Mijn geest.

Gregoriaans

Nikolaus Decius (1480 – 1529)

Lucis Creator optime

De vrouwen nemen het over met de gregoriaanse hymne *Lucis Creator optime*. Deze wordt wel gedateerd in de 5e eeuw en toegeschreven aan Sint Gregorius de Grote of Sint Ambrosius. Nikolaus Decius studeerde theologie in Leipzig, werd in 1519 monnik te Braunschweig en was later verbonden aan het benedictinessenklooster te Steterburg bij Salzgitter. Door belangstelling voor de reformatie ging hij in de winter van 1523 naar Wittenberg om bij Martin Luther opnieuw te studeren.

Voor deze hymne gebruikte Decius een melodie die hij eerder gebruikte voor zijn *Allein Gott in der Höh sei Ehr*, zijn parafrase van het Gloria.

(Vertaling: de Benedictijnen van Affligem)

*Lucis creator optime,
lucem dierum proferens,
primordiis lucis novae,
mundi parans originem.*

Algoede Schepper van het licht,
Die 't licht der dagen op deed gaan,
En 't licht verwekkend in 't begin,
Daarmee vangt heel de wereld aan.

*Qui mane junctum vesperi,
diem vocari praecipis,
illabitur tetrum chaos,
audi preces cum fletibus.*

Die de ochtend samen met de avond
Voortaan liet zijn een volle dag,
Weer valt de zwarte chaos in,
Hoor ons gebed en rouwbeklag

(...)

(...)

*Praesta Pater piissime,
Patrique compar unice,
cum Spiritu paraclito,
regnans per omne saeculum*

Verleen dit, Vader, liefderijk,
Gij zoon, de Vader gans gelijk,
De Geest die onze trooster zijt,
En leeft en heerst te allen tijd.

Amen

Amen

Christian Forshaw (1972 –)

Te Lucis ante terminum I

Christian Forshaw werd geboren in Knaresborough in Yorkshire en studeerde in 1995 cum laude af aan de Guildhall School of Music & Drama. Hij begon samen te werken met enkele van 's werelds beste ensembles, waaronder de London Sinfonietta, het Chamber Orchestra of Europe, Tenebrae en Voces 8. Sinds 2002 is hij hoogleraar Saxofoon aan de Guildhall School of Music & Drama. 'De *lucis ante terminum*' is een Latijnse hymne die "Voor het einde van de dag" betekent. De hymne wordt traditioneel gezongen tijdens de *completen*, de laatste kerkdienst van de dag. De tekst van de hymne drukt een verzoek uit aan God om als beschermer en bewaker te dienen aan het einde van de dag. Een bekende versie is die van Thomas Tallis. Het zijn ook die versies die Forshaw heeft gearrangeerd. Hij heeft er een saxofoonpartij aan toegevoegd, met voorgeschreven noten, deels met vrije improvisatie.

*Te lucis ante terminum,
rerum Creator, poscimus,
ut solita clementia,
sis praesul et custodiam.*

Vóór het einde van de dag,
Schepper van de wereld,
bidden wij of U onze bewaker en
beschermmer wilt zijn.

*Procul recedant somnia,
et noctium phantasmata:
hostemque nostrum comprime,
ne polluantur corpora.*

Mogen de dromen en spoken
van de nacht zich terugtrekken
Hou onze vijand onder controle
Opdat onze lichamen niet worden
vervuild

*Præsta, Pater piissime,
Patrique compar Unice,
Cum Spiritu Paraclito
Regnans per omne sæculum*

Schenk, zeer vrome Vader
En U die gelijk is aan de Vader
Met de Heilige Geest als Trooster
Regerend voor eeuwig en altijd

Amen

Amen

Eric Whitacre (1970 -)

Sleep

De Amerikaanse componist Eric Whitacre is een graag geziene gast op een concertprogramma. Zijn melodieuze, neo-impressionistische muziek is dankbaar om te zingen en de argeloze luisteraar krijgt het gevoel iets buitengewoon bijzonders te hebben gehoord. Oorspronkelijk was wat nu *Sleep* is een toonzetting van het gedicht van Robert Frost *Stopping by woods on a snowy evening*. Na de eerste uitvoering in oktober 2000 bleek dat Whitacre abusievelijk verzuimd had de rechten te verkrijgen om het gedicht te mogen gebruiken. Na een langdurige juridische strijd werd hem dat dan ook verboden. Hij heeft toen Charles Anthony Silvestri gevraagd een nieuwe tekst te schrijven op de bestaande melodie, *Sleep*. In mei 2025 maakte Whitacre bekend dat het gedicht van Frost publiek nu domein geworden is zodat de oorspronkelijke tekst weer gezongen kan worden. Echter, vanwege het thema van ons concert zingen we vandaag de tekst van Silvestri.

*The evening hangs beneath the moon,
a silver thread on darkened dune.*

With closing eyes and resting head;

I know that sleep is coming soon.

*Upon my pillow, safe in bed,
A thousand pictures fill my head,*

I cannot sleep, my mind's aflight;

*And yet my limbs seems made of lead.
I*

*f there are noises in the night,
A frightening shadow,
Flickerering light;
Then I surrender unto sleep,*

*Where clouds of dream give second
sight.*

*What dreams may come,
Both dark and deep--
Of flying wings and soaring leap?*

As I surrender unto sleep.

Sleep-

De avond hangt onder de maan,
een zilveren draad op een
donker duin.

Met gesloten ogen en rustend
hoofd;
weet ik dat de slaap spoedig
komt.

Op mijn kussen, veilig in bed,
vullen duizend beelden mijn
hoofd

ik kan niet slapen, mijn geest
vliegt;

en toch lijken mijn ledematen
van lood.

Als er geluiden in de nacht zijn,
een angstaanjagende schaduw,
een flikkerend licht;

dan geef ik me over aan de
slaap,

waar droomwolken een tweede
blik geven.

welke dromen zullen er komen,
zowel duister als diep—

van vliegende vleugels en een
zwevende sprong?

Terwijl ik me overgeef aan de
slaap.

Slaap-

Christian Forshaw (1972 –)

Te Lucis ante terminum II

*Te lucis ante terminum,
rerum Creator, poscimus,
ut solita clementia,
sis praesul et custodiam.*

*Procul recedant somnia,
et noctium phantasmata:
hostemque nostrum comprime,
ne polluantur corpora.*

*Praesta, Pater omnipotens,
per Iesum Christum Dominum,
qui tecum in perpetuum
regnat cum Sancto Spiritu.*

Vóór het einde van de dag,
Schepper van de wereld,
bidden wij dat U met Uw
welgemeende gunst nu onze bewaker
en beschermer wilt zijn.

Bescherm onze ogen tegen alle
kwade dromen en nachtelijke angsten
Vertreed onze spookachtige vijand
Opdat wij geen verontreiniging
kennen.

O Vader, dat wij vragen dat gedaan
wordt door Jezus Christus, uw enige
Zoon, Die met de Heilige Geest en U
eeuwig leeft en heerst.

Max Reger (1873 - 1916)

Nachtlied

Reger werd geboren in Brand (Beieren) als eerste kind van Josef Reger, een leerkracht en amateurmusicus, en Katharina Philomena. Al vanaf zijn vijfde liet zijn vader hem kennismaken met orgel, piano en harmonieleer en zijn moeder gaf hem zijn eerste pianolessen. In 1885 werd hij de organist van de zondagsdiensten van de Stadtpfarrkirche St. Michael te Weiden. In 1888 nam zijn oom hem mee naar het Bayreuth opera festival, waar hij Wagner's 'Die Meistersinger von Nürnberg' en 'Parsifal' ervoer. Dit maakte zo'n indruk op hem dat hij besloot zijn verdere leven aan de muziek te wijden.

Nachtlied is een geestelijk motet op een gedicht van de Duitse dichter Petrus Herbert. Het begint met de woorden '*Die Nacht is kommen*'. Het werd gecomponeerd in Meiningen in 1914 en werd na Regers dood - in 1916 - uitgegeven als derde deel van zijn *Acht geistliche Gesänge*.

*Die Nacht ist kommen,
Drin wir ruhen sollen;
Gott walt's, zum Frommen
Nach sein'm Wohlgefallen,
Dass wir uns legen
In sein'm G'leit und Segen,
Der Ruh' zu pflegen.*

*Treib, Herr, von uns fern
Die unreinen Geister,
Halt die Nachtwach' gern,
Sei selbst unser Schutzherr,
Schirm beid Leib und Seel'
Unter deine Flügel,
Send' uns dein' Engel!*

*Lass uns einschlafen
Mit guten Gedanken,
Fröhlich aufwachen
Und von dir nicht wanken;
Lass uns mit Züchten
Unser Tun und Dichten
Zu dein'm Preis richten!*

De nacht is gekomen,
waarin wij moeten rusten
Moge God het ons schenken, ten
goede, naar zijn welbehagen,
dat wij gaan liggen
onder zijn leiding en zegen,
om rust te vinden.

Verdrijf, Heer, de onreine geesten
verre van ons,
houd de nacht met vreugde in de
gaten, wees zelf onze beschermer,
bescherm ons lichaam en onze ziel
onder uw vleugels,
Zend ons uw engel!

Laat ons gaan slapen met goede
gedachten,
vrolijk ontwaken
en niet van U afdwalen;
laten we, met discipline,
onze daden en gedachten
richten op Uw lof!

Jan Pieterszoon Sweelinck (1562 – 1621)

De profundis

Jan Pieterszoon Sweelinck was een Nederlands componist, organist, klavecinist, muziekpedagoog, muziekorganisator en ensemble-leider. Hij geldt als de belangrijkste (Noord)Nederlandse componist van de Vroegmoderne tijd, in de overgang van renaissance- naar barokmuziek. *De Profundis* is de Latijnse titel van psalm 130. Het is een boetepsalm en smeekbede tot God, vaak gebruikt in liturgische gebeden voor de overledenen en in de Rooms-Katholieke traditie wordt het vaak als grafschrift gebruikt. De psalm is een smeekbede van een zondaar tot God om vergeving en genade, waarin het vertrouwen op Gods barmhartigheid wordt uitgesproken.

*De profundis clamavi ad te Domine
Domine exaudi vocem meam
fiant aures tuae intendentes in
vocem deprecationis meae*

*si iniquitates observabis Domine
Domine quis sustinebit
quia apud te propitiatio est propter
legem tuam*

*Sustinui te Domine sustinuit
anima mea in verbum eius*

*speravit anima mea in Domino
a custodia matutina usque ad
noctem*

*speret Israel in Domino
quia apud Dominum misericordia et
copiosa apud eum redemptio
et ipse redimet Israel ex omnibus
iniquitatibus eius.*

Uit de diepte roep ik tot u,
Heer, hoor mijn stem,
wees aandachtig, luister
naar mijn roep om genade.

Als u de zonden blijft gedenken,
Heer, wie houdt dan stand?
Maar bij u is vergeving,
daarom eert men u met ontzag.

Ik zie uit naar de Heer,
mijn ziel ziet uit naar Hem
en verlangt naar Zijn woord,
mijn ziel verlangt naar de Heer,
meer dan wachters naar de
morgen,

Israël, hoop op de Heer!
Bij de Heer is genade, bij Hem is
bevrijding, altijd weer.
Hij zal Israël bevrijden
uit al zijn zonden.

Alphons Diepenbrock (1862 – 1921)

Wandrers Nachtlied

Ook Alphons Diepenbrock was een Nederlands componist en schrijver. Diepenbrock wilde dirigent worden, maar studeerde klassieke talen op aandringen van zijn vader. Vervolgens werd hij leraar aan het Stedelijk Gymnasium in 's-Hertogenbosch. In 1894 gaf hij die baan op en ging hij terug naar Amsterdam. Daar gaf hij privéles in klassieke talen om in zijn levensonderhoud te voorzien. Hij besteedde echter zo veel mogelijk van zijn tijd aan het componeren. Door zijn tijdgenoten wordt Diepenbrock gewaardeerd om de wijze waarop hij poëzie en muziek combineert. Het gedicht *Wandrers Nachtlied (II)* schreef Goethe waarschijnlijk op de avond van 6 september 1780 op de wand van een houten jachtopzienershut bovenop de Kickelhahnberg. In 1885 is dit door Diepenbrock getoonzet, oorspronkelijk voor mannenkoor en pianobegeleiding. De vertaling is van Menno Wigman.

*Über allen Gipfeln
Ist Ruh',
In allen Wipfeln
Spürest du
Kaum einen Hauch;
Die Vögelein schweigen im Walde.
Warte nur, balde
Ruhest du auch.*

Boven elke bergtop
heerst rust,
in elke boomkruin
bespeur je
amper nog een zucht;
de vogels zwijgen in het loof.
Wacht maar, spoedig
rust jij ook.

Peter Cornelius (1824– 1874)

Bußlied

Peter Cornelius voelde zich thuis in de muziekstroming van de romantiek, die grote zeggingskracht heeft en ontdaan is van strakke klassieke vormen. Ook beeldt hij niet-muzikale onderwerpen uit en geeft aan zijn muziek grote dramatische expressie van de teksten mee. Hij is een bewonderaar en vriend van Wagner en werkte met hem samen.

Cornelius heeft zelf het gedicht geschreven van zijn *Bußlied*, gebaseerd op psalm 88. Psalm 88 herinnert ons eraan dat het leven niet altijd een happy end kent. Lijden en verlies horen bij ons menselijk bestaan, zelfs voor mensen die toegewijd zijn aan God.

De muziek van *Bußlied* is gebaseerd op de Sarabande uit de eerste Franse Suite van J.S. Bach (BWV 812).

*Warum verbirgst du vor mir dein
Antlitz,
warum hast du meine Seele
verstoßen?
Mein Gott, mein Heiland, wie hab'
ich Tag und Nacht
die heißesten Tränen der Reue
vergossen!
Mich hält wie gefangen mein Leid,
mein Klagen,
kein Stern erlösend im Dunkel will
tagen.*

Verlaten, als het graf, omringt mijn
hart mij,
een afgrond van pijn die mij
verkilt;
Heer, U hebt mij neergelegd als
bij de doden,
zodat mijn ziel hopeloos en
eenzaam treurt.
Als U, Heer, voor mij zwijgt, wat
een angstaanjagende stilte!
Wanneer zult U, o God, buigen
voor mijn smeekbede?

*Öde, dem Grab gleich, umgibt das
 Herz mir
 ein Schmerzensabgrund, der kalt
 mich umschauert;
 wie zu den Toten hast, Herr, du mich
 hingelegt,
 daß hoffenslos, trostlos die Seele
 mir trauert.
 Wenn du, Herr, mir schweigest
 welch' schaurig Schweigen!
 Wann meinem Flehen wirst, o Gott,
 du dich neigen?*

Waarom verbergt U Uw gelaat
 voor mij,
 waarom hebt U mijn ziel
 verstoten?
 Mijn God, mijn Redder, hoe heb ik
 dag en nacht
 de heetste tranen van berouw
 vergoten!
 Mijn lijden en mijn weeklagen
 houden mij gevangen;
 geen verlossende ster zal in de
 duisternis schijnen.

Hugo Wolf (1860 – 1903)

Letzte Bitte

Hugo Wolf studeerde van 1875 tot 1877 aan het Konservatorium der Gesellschaft der Musikfreunde in Wenen bij onder meer Robert Fuchs. Daar leerde hij zijn medestudent Gustav Mahler kennen en raakte met hem bevriend. De muziek van Wagner trok hem zeer aan, die van Brahms verafschuwde hij. Hij componeerde tussen 1888 en 1891 in een recordtempo meer dan 200 liederen, die zijn betekenis als componist hebben bepaald. Zijn 'Zes Heilige Lieder' is een belangrijke koorcyclus gebaseerd op gedichten van Joseph von Eichendorff. *Letzte Bitte* is het vierde van de zes liederen en gaat over een vermoeide krijger die om hulp en kracht vraagt.

*Wie ein todeswunder Streiter
 Der den Weg verloren hat
 Schwank' ich nun und kann nicht
 weiter
 Von dem Leben sterbensmatt*

Als een dodelijk verwonde strijder,
 die de weg kwijt is geraakt,
 wankel ik nu en kan niet verder,
 stervensmoe van het leven.

Nacht schon decket alle Müden

De nacht bedekt reeds alle
 vermoeiden,
 en de rust heerst om mij heen,
 Heer, geef ook mij eindelijk vrede,
 want ik wens en hoop niets meer.

*Und so still ist's um mich her
 Herr, auch mir gib endlich Frieden
 Denn ich wünsch' und hoff' nichts
 mehr!*

Henry Walford Davies (1869 – 1941)

Psalm 121

Walford Davies trad op 12-jarige leeftijd toe tot het koor van St. George's Chapel in Windsor. Hij werd leerling-assistent van Sir Walter Parratt, van 1885 tot 1890. In 1890 won hij een compositiebeurs aan het Royal College of Music en in 1895 werd hij benoemd tot hoogleraar contrapunt aan het Royal College. Walford Davies heeft psalm 121 op muziek gezet in de vorm van een 'chant'. Chants kunnen zich beperken tot een eenvoudige melodie met een beperkte reeks van noten (zoals deze *psalm 121*) waarbij de tekst op een vrije manier op de noten wordt geplaatst, tot een zeer complexe muzikale structuur. In het Engels is 'chant' onder meer synoniem voor 'gregoriaans'.

1. <i>I will lift up mine eyes unto the hills:
from whence cometh my help.</i>	1. Ik zal mijn ogen opheffen naar .
de heuvels:
vanwaar mijn hulp komt.
2. <i>My help cometh even from the Lord:
Who hath made heaven and earth.</i>	2. Mijn hulp komt zelfs van de
Heer:
Die hemel en aarde gemaakt heeft
3. <i>He will not suffer thy foot to be moved:
And he that keepeth thee will not sleep.</i>	3. Hij zal niet toelaten dat uw voet
bewogen wordt
En hij die u bewaart zal niet slapen.
4. <i>Behold, he that keepeth Israel
Shall neither slumber nor sleep.</i>	4. Zie, hij die Israël bewaart zal
noch sluimeren, noch slapen.
5. <i>The Lord himself is thy keeper:
The Lord is thy defence upon thy right hand;</i>	5. De Heer zelf is uw beschermer:
De Heer biedt kracht en steun
6. <i>So that the sun shall not burn thee by day:
Neither the moon by night.</i>	6. Zodat de zon u zal verbranden
overdag:
Noch de maan bij nacht.
7. <i>The Lord shall preserve thee from all evil :
Yea, it is even he that shall keep thy soul.</i>	7. De Heer zal u behoeden voor
alle kwaad.
Ja, het is Hij die uw ziel zal bewaren
8. <i>The Lord shall preserve thy going out, and thy coming in :
From this time forth for ever more.</i>	8. De Heer zal over uw leven
waken :
Van nu af aan en voor altijd.

James MacMillan (1959 –)

O Radiant Dawn

De Schotse componist James MacMillan is een van de toonaangevende en succesvolste componisten van deze tijd. Hij schrijft symfonieën, concerten voor diverse instrumenten en religieuze koormuziek. Traditionele Schotse volksmuziek, maar vooral een sterk katholiek geloof, met daaruit voortkomende politieke overtuigingen, kenmerken MacMillans composities.

O Radiant Dawn is een van de zeven zogenoemde O-antifonen, gezongen in de katholieke liturgie voorafgaand aan Kerst. De aanstaande geboorte van Jezus wordt bezongen als de opkomende zon: O Oriens, O Dageraad!

*O Radiant Dawn, splendor of
eternal light, sun of justice:
come and shine on those who
dwell in darkness and in the
shadow of death!*

O Dageraad, glans van het eeuwig
licht, zon van gerechtigheid;
kom en verlicht hen die in
duisternis en in de schaduw van de
dood leven.

Edward William Elgar (1857 – 1934)

Serenade

Van Sir Edward William Elgar zijn veel werken zijn opgenomen in het Britse en internationale klassieke concertrepertoire. Hoewel Elgar vaak wordt beschouwd als 'typisch Engels' kwamen de meeste van zijn muzikale invloeden uit continentaal Europa. Hij voelde zich een buitenstaander, muzikaal, maar ook sociaal. In muzikale kringen, die gedomineerd werden door academici, was hij een autodidact.

Elgars *Serenade* is een van de twee *Part Songs*. Hij heeft deze gecomponeerd in 1914. *Serenade* is gebaseerd op een gedicht van Rosa Newmarch. Het verkent de vluchtige aard van dromen.

*Dreams all too brief,
Dreams without grief,
Once they are broken,
come not again.
Across the sky the dark clouds
sweep,
And all is dark and drear above:*

Dromen zijn te kort,
Dromen zonder verdriet,
Als ze eenmaal gebroken zijn,
komen ze niet meer terug.
Donkere wolken drijven over de
hemel, en alles is donker en
somber daarboven:

The bare trees toss their arms and weep, rest on, and do not wake, dear Love.

*Since glad dreams haunt your slumbers deep,
Why should you scatter them in vain?*

*Happy is he, when Autumn falls,
Who feels the dream-kiss of the Spring;
And happy he in prison walls
Who dreams of freedom's rescuing;
But woe to him who vainly calls
Through sleepless nights for ease from pain!
Once they are broken, come not again.*

De kale bomen werpen hun armen en wenen, rust uit en word niet wakker, lieve Geliefde.

Want blijde dromen achtervolgen je diepe sluimering,
Waarom zou je ze tevergeefs verstrooien?

Gelukkig is hij, wanneer de herfst valt, die de droomkus van de lente voelt; En gelukkig hij tussen de gevangenismuren die droomt van de redding van de vrijheid; Maar wee hem die tevergeefs roept. In slapeloze nachten om verlichting van pijn!
Als ze eenmaal gebroken zijn, komen ze niet meer terug.

Edward William Elgar (1857 – 1934)

The Shower

Elgar heeft ook *The Shower* gecomponeerd in 1914. Hij gebruikte als tekst het 3e couplet van het gelijknamige gedicht van de 17e eeuwse Engelse religieuze dichter en arts Henry Vaughan. In vrije vertaling zegt de dichter: “*Wolk, ik wou dat mijn ogen, net zoals jij je regen loslaat en de aarde zacht maakt, zouden kunnen wenen en mijn harde hart verzachten. Misschien breekt er dan na een aantal buien weer een beetje licht door*”.

*Cloud, if as thou dost melt, and
with thy train of drops make soft
the earth,
my eyes could weep
O'er my hard heart, that's bound
up and asleep;
Perhaps at last, Some such
showers past,
My God would give a sunshine
after rain*

Wolk, zoals jij smelt en met je spoor van druppels de aarde zacht maakt,
zouden mijn ogen kunnen wenen
Over mijn harde hart, dat gebonden en slapend is;
Misschien eindelijk, zijn die buien voorbij,
Mijn God zal zonneschijn geven na regen

Josef Rheinberger (1839 – 1901)

Morgenlied

Josef Gabriel Rheinberger was een uit Liechtenstein afkomstige Beierse muziektheoreticus, muziekpedagoog en componist. Hij volgde zijn muziekopleiding in München, waar hij onder andere onderwijs volgde bij Franz Lachner. Gedurende de vijftiger jaren van de negentiende eeuw verdiende hij in die stad zijn levensonderhoud door het orgelspel.

Morgenlied is het eerste van zijn drie Geistliche Gesänge.

*Die Sterne sind erblichen
mit ihrem güldnen Schein,
bald ist die Nacht entwichen
der Morgen dringt herein.
Noch waltet tiefes Schweigen
im Tal und überall.
Auf frischbetauten Zweigen
singt nur die Nachtigall.
Sie singet Lob und Ehre
dem hohen Herrn der Welt,
der über'm Land und Meere
die Hand des Segens hält.
Er hat die Nacht vertrieben
ihr Kindlein fürchtet nichts,
stets kommt zu seinen Lieben
der Vater alles Lichts.*

De sterren zijn vervaagd
met hun gouden gloed,
spoedig is de nacht verdwenen
zal de ochtend aanbreken.
Een diepe stilte heerst nog steeds
in de vallei en overal.
Op vers bedauwde takken zingt
alleen de nachtegaal.
Hij zingt lof en eer
aan de hoge Heer van de wereld,
die de zegenende hand vasthoudt
over land en zee.
Hij heeft de nacht verbannen
zijn kleine kind vreest niets,
altijd komt naar zijn liefde de
Vader van alle licht.

Giovanni Pierluigi da Palestrina (c. 1525 – 1594)

O lux beata trinitas

De Italiaans renaissancecomponist Palestrina (ca. 1524-1594) had grote invloed op de ontwikkeling van de katholieke kerkmuziek. Hij bracht het polyfone zingen tot bloei. Polyfoon wil zeggen dat er meerdere melodieën tegelijk klinken die allemaal een volwaardige rol hebben. De polyfonie ontstond uit improvisatie op het gregoriaans zingen dat tot de twaalfde eeuw klonk in de katholieke kerken.

O zalig licht, Drievuldigheid is de vertaling van *O lux beata Trinitas*. De tekstdichter is anoniem; de tekst is wel toegeschreven aan Ambrosius (ca. 340-397). We zingen deze avondhymne hier als verwelkoming van de ochtend omdat het licht wordt bezongen.

*O lux beata Trinitas
Et principalis unitas
Iam sol recedit igneus
Infunde lumen cordibus*

*Te mane laudum carmine
Te deprecemur vespere:
Te nostra supplex gloria
Per cuncta laudet sæcula*

*Deo Patri sit gloria
Ejusque soli Filio
Cum Spiritu Paraclito
Et nunc et in perpetuum
Amen*

O zalig licht Drievuldigheid
En voornaamste eenheid
Nu trekt de vurige zon zich terug
Breng licht in onze harten

's Ochtends loven wij U met een
lied, 's avonds smeken wij U:
Onze smekende glorie
Mogen de eeuwen U loven

Aan God de Vader zij de glorie
En aan zijn enige Zoon
Met de Heilige Geest, de Trooster
Nu en tot in eeuwigheid
Amen

Arvo Pärt (1935 –)

Morning Star

In 2003 ontving Arvo Pärt (Paide, 1935) een eredoctoraat van de Universiteit van Durham in Engeland. Enkele jaren later, in 2007, componeerde hij *Morning Star*, een a capellastuk voor gemengd koor ter ere van het 175-jarig bestaan van de Universiteit van Durham. *Morning Star* is gebaseerd op het gebed dat boven het grafmonument van Sint Beda in de kathedraal van Durham staat gegraveerd. Sint Beda was een benedictijner monnik en geleerde uit de 7e en 8e eeuw die *Historia ecclesiastica gentis Anglorum* schreef, een van de belangrijkste werken over de geschiedenis van de kerk in Engeland. De stoffelijke resten van de heilige vonden in 1022 hun laatste rustplaats in Durham. Het huidige grafmonument werd voltooid in de 19e eeuw, maar in 1970 werd een van de gebedsteksten van Sint Beda in steen gegraveerd, zowel in het Engels als in het Latijn, wat Arvo Pärt de inspiratie gaf voor het componeren van zijn *Morning Star*.

*Christ is the morning star,
who when the night of this world is
past
brings to his saints the promise of
the light of life
and opens everlasting day.*

Christus is de morgenster,
die wanneer de nacht van deze
wereld voorbij is
zijn heiligen de belofte brengt van
het licht des levens
en de eeuwige dag opent.

Mirjam van den Hoek vervangt deze keer Robert van der Vinne, tot en met 2025 de vaste dirigent van Vocoza. Zij is sinds haar 17e intensief bezig met muziek, zang en dirigeren, haar grote passies. In 2011 werd zij toegelaten tot de Vooropleiding Koordirectie aan de Codarts Hogeschool. Zij studeerde bij Wiecher Mandemaker, bij wie zij in 2019 haar Bachelor Koordirectie, Kerkmuziek met goed gevolg afsloot. Zij studeerde bovendien muziekgeschiedenis, muziektheorie en directie bij Barend Schuurman.

Verder studeerde ze van 2017 tot 2019 koordirectie bij Daniel Reuss en orkestdirectie bij Hans Leenders. Op dit moment studeert zij voor haar Master Koordirectie aan het Koninklijk Conservatorium Antwerpen. Mirjam is dirigent bij diverse kamerkoren en grotere koren.

Als zangeres is zij verbonden aan de Laurenscontorij. Daar heeft zij een brede repertoirekennis opgebouwd.

Vocoza wordt vandaag ondersteund door het Odem saxofoonkwartet. Het Odem Saxofoonkwartet is een internationaal ensemble dat in 2022 werd opgericht door alumni van het Fontys Conservatorium in Tilburg. Odem (in het Duits betekent het 'adem') verwijst specifiek naar hoe God leven in de mens blies. Dat is ook waar het kwartet naar streeft: om muziek tot leven te wekken door die altijd met liefde, passie en smaak te benaderen. Het ensemble richt zich op repertoire dat niet zo vaak wordt uitgevoerd en speelt zowel originele composities voor saxofoonkwartet als transcripties. De uiteenlopende achtergronden van de kwartetleden – uit Portugal,

Duitsland en Spanje – brengen verschillende perspectieven samen en vormen zo een unieke, harmonieuze groepsklank.

Kamerkoor Vocoza

Kamerkoor Vocoza bestaat uit 25 geschoolde amateurzangers, die samen een behoorlijk professioneel niveau weten te bereiken. Vocoza werd opgericht in 1980 door Paul Hameleers. In 1990 werd Ira Spaulding dirigent. Het koor stond van 2008 tot 2021 onder leiding van Sanne Nieuwenhuijsen. Het hoofdaccent lag op 20e- en 21e-eeuwse koormuziek uit Europa en de VS. Daarbij werd de lat steeds hoger gelegd. Zo zong het koor onder meer de Mis voor dubbelkoor van Frank Martin, het Motet voor de kardinaal van Daan Manneke, Le vrai visage de la paix van Rudolph Escher en de Responsoria Tenebrae van Pavel Łukaszewski. Sinds eind 2021 stond Vocoza onder leiding van Robert van der Vinne.

Koorleden:

Sopranen:

Henny Brouwer, Marjo van den Doel, Kiki Faber, Henriette van Hoek, Hanneke Huibers, Chiara Iozzi, Petra Modderkolk, Lianne Verhaar

Alten:

Sanne Alberts, Agnese Bula, Anja Haga, Olga Hasenack, Alexandra Mientjes, Hilke Molenaar, Jo-Els van der Woude

Tenoren:

Joris Grimbergen, Yuri Konter, Friso Raemaekers, Maarten Streekstra,

Bassen:

Bram Bos, Rob Kloppenburg, Sjoerd Kosterman, Bart van de Rotten, Berend de Vries

Colofon

organisatie:	Henriette van Hoek
programmaboekje:	Maarten Streekstra
flyer:	Bram Bos
website:	Friso Raemaekers, Bram Bos

Vocoza is op zoek naar **een alt en twee tenoren**
Interesse? Stuur een mail naar info@vocoza.nl

